

Call to action

Functioneel meertalig leren in het secundair onderwijs

Entiteit

Contactpersoon

-
1. **Breng de talige achtergrond van jouw leerlingen in kaart. Gebruik daarvoor een geschikt instrument, zoals een talenpaspoort, een talenportfolio, infofiches of bevragingen.**
  2. **Zorg voor een taalaanbod in de klas, aangepast aan de thuishalen van jouw leerlingen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan boeken, tijdschriften, woordenboeken, meertalige websites en apps, enzovoort. Betrek de leerlingen en hun ouders bij het verzamelen en uitbouwen van het aanbod.**
  3. **Ga met je leerlingen in gesprek over meertaligheid en het gebruik van hun thuistaal tijdens de les. Wat denken ze daar zelf over? Wanneer kan het volgens hen wel of net niet? Welke argumenten gebruiken ze? Probeer een helder beeld te krijgen van hoe je leerlingen kijken naar het gebruik van de thuishalen in de klas.**
  4. **Maak duidelijke afspraken met je leerlingen over wanneer ze welke talen mogen gebruiken in de klas. Experimenteer daar ook mee, en sta open voor de suggesties en feedback van leerlingen.**
  5. **Stimuleer en ondersteun de interactie tussen de leerlingen in de thuistaal. Ga op zoek naar interactieve / coöperatieve werkvormen om de interactie te verhogen, zodat ze de thuistaal actief benutten.**
  6. **Werk met taalhomogene groepjes wanneer je groepswork opzet rond een bepaald thema. Op die manier kunnen de leerlingen hun volledige taalrepertoire gebruiken en een diepgaande discussie voeren over het lesthema. Heb je leerlingen die als enige een bepaalde thuistaal hebben? Ga dan op zoek naar creatieve oplossingen. Je kunt bijvoorbeeld met een van je collega's iets klasoverschrijdends opzetten, of voorzien in alternatieve opdrachten.**
-

-
7. Als leerlingen rond een bepaald thema in groep bronnen moeten opzoeken en verwerken, laat hen dan toe om dat in hun thuistaal te doen. Stel de groepjes (of duo's) zo samen dat leerlingen met eenzelfde thuistaal samen zitten, zodat ze de bronnen samen kunnen bekijken en bediscussiëren. Zeker leerlingen die nog niet zo sterk zijn in het Nederlands, kunnen daarvan profiteren. Werk toe naar een eindproduct in het Nederlands.
-
8. Geef leerlingen veel spreekopdrachten in het Nederlands om hen uit te dagen, hun taalvaardigheid sterker uit te diepen, maar moedig hen aan om in de voorbereidende fase (teksten lezen, afspraken maken over de aanpak, inhoudelijke ideeën,...) de taal te gebruiken die ze daarvoor willen gebruiken.
-
9. Stimuleer je leerlingen om elkaar uitleg te geven in de thuistaal, zowel wat lesinstructies betreft als wat de inhoud of het lesthema betreft. Voorzie daarvoor ook de nodige ondersteuning.
-
10. Zet je leerlingen in als 'hulpleraar' of coach tijdens de les. Geef aan dat ze daarbij ook de thuistaal mogen gebruiken wanneer ze dat nuttig of nodig achten.
-
11. Stimuleer leerlingen om tweetalige woordenboeken (of andere hulpmiddelen) te gebruiken, zodat ze kernbegrippen in beide talen (de thuistaal en het Nederlands) kunnen aanleren. Voorzie daarvoor de nodige tijd, door bijvoorbeeld geregeld pauzes in te lassen. Het is niet nodig dat de leerlingen élk woord vertalen, maar door hen de kans te geven om kernbegrippen te vertalen, ontwikkelen ze zowel hun thuistaal als het Nederlands en verwerven ze ook makkelijker de lesinhouden – zeker als ze het woord al kennen in hun thuistaal.
-
12. Ga op zoek naar concrete methodieken of manieren om de thuistaal in te zetten tijdens instructie- of doceermomenten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan kaartjes in de thuistaal, het gebruik van vertaalsites of –apps, enzovoort. Probeer de leerlingen (en hun ouders) te betrekken bij het ontwikkelen van dergelijke ondersteunende materialen in de thuistaal.
-
13. Als je met PowerPointpresentaties of filmpjes werkt, probeer de thuistalen van leerlingen daar dan ook een plaats in te geven. Denk bijvoorbeeld aan de ondertiteling van filmpjes in specifieke talen. Laat de leerlingen hier zelf mee aan de slag gaan, ook bij het ontwikkelen van de materialen.
-
14. Wanneer je in de les de voorkennis van leerlingen probeert in kaart te brengen of te activeren, zet dan in op methodieken of werkvormen waarin de thuistaal ook kan worden gebruikt. Denk aan werkvormen als mindmaps of bekend-benieuwd-bewaard.
-

-
- 15.** Gebruik je ook preteaching? Laat leerlingen daar dan ook de thuistaal gebruiken. Denk aan flipping the classroom of het door leerlingen laten opzoeken van woorden in hun thuistaal. Je kunt leerlingen ook teksten over het te behandelen onderwerp laten lezen in de thuistaal, zodat ze daarna de teksten of de uitleg in het Nederlands beter begrijpen en de transfer kunnen maken. Je kunt leerlingen daarna ook beide teksten (thuistaal en Nederlands) met elkaar laten vergelijken, zowel qua inhoud als qua vorm.
-
- 16.** Als je een toets geeft, laat de leerlingen dan schrijfkaders (of andere ondersteuning) gebruiken in de thuistaal.
-
- 17.** Laat je leerlingen iets presenteren in hun thuistaal (een gedicht, een lied,...), en laat het hen dan analyseren of verwerken in het Nederlands.
-
- 18.** Voorzie verschillende kleine schrijfoopdrachten waarbij de leerlingen een taal naar keuze kunnen gebruiken. Denk aan notities, reflecties, een activiteitenlogboek(je),... Dit soort kleine schrijfoopdrachten in de thuistaal kunnen een steiger vormen om daarna (meer) in het Nederlands te schrijven.
-
- 19.** Ontwikkel activiteiten of opdrachten waarbij het eindresultaat tweetalig is, met zowel het Nederlands als de thuistaal. Probeer voor opdrachten te zorgen waarbij het gebruik van beide talen ook echt functioneel is, zodat het meer kan zijn dan een vertaalopdracht.
-
- 20.** Probeer een systeem of een aanpak uit waarbij de leerlingen zelf kunnen kiezen in welke mate ze nood hebben aan ondersteuning in de thuistaal (bijvoorbeeld via een 'jokerkaart').
-